

DANDERYDS SJUKHUS

Namn på dokument Läkemedelshantering akuten		Dnr DS Version 32
Enhet: VO Akutkliniken		Urspr. version 2007-04-23
Fastställt/Gäller från: 2014-07-08	Fastställt av: Ulrika Norrbom	
Översyn/revision: 2015-06-01	Ansvarig: Tommie Fredriksson, Helena Sundqvist	

Lokal instruktion för läkemedelshantering på Akutmottagningen, Danderyds Sjukhus AB

Inledning

Den lokala instruktionen följer Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkemedels-hantering i hälso- och sjukvården (SOSFS 2000:1) samt ändring i föreskrifterna och allmänna råd om läkemedelshantering.

All läkemedelshantering vid Akutkliniken DSAB ska ha som mål att vara säker och effektiv för patienter och personal samt ge minimal miljöpåverkan. Den ska utgå från de föreskrifter och författningar som reglerar området. Med läkemedelshantering avses iordningställande, administrering, rekvisition samt förvaring av läkemedel.

Ansvar för akutens läkemedelshantering

- Medicinskt ansvarig läkare (MAL), Richard Fletcher, har det övergripande läkemedelsansvaret för akuten
- Delegerat ansvar för akutens läkemedelsförråd har chefsjuksköterska Ulrika Norrbom, se [Läkemedelshantering-ansvar chefsjuksköterska-enhetschef DSAB](#) tillsammans med utsedda läkemedelsansvariga sjuksköterskor, se [Läkemedelsansvarig sjuksköterska akuten - rollbeskrivning](#)
- MAL i samråd med Sektionsansvariga läkare (SAL) ansvarar för sortiment och förändringar skall vara förankrade hos dem
- Apotekspersonal ansvarar för beställning, påfyllning samt dokumentation av tillförda läkemedel och narkotiska preparat grupp II–III och grupp IV–V, kontroll av utgångsdatum samt kassation av utgångna läkemedel enligt gällande avtal med Apoteket Farmaci om läkemedelsservice av basförråd
- Varje enskild sjuksköterska ansvarar för att läkemedel administreras enligt lokal rutin för läkemedelshantering se, länk [Läkemedelsjournal Take Care - lokal rutin akuten](#)

Förvaring av läkemedel

- Se [Läkemedel, förvaring - sjukhusövergripande riktlinjer](#)
- Läkemedel som förvaras i akutväska finns angivna på listor vid väska. Läkemedel samt material som förvaras i akutvagnar, vg se förteckning [Akutvagnar akutkliniken](#)
- För lokal förteckning över akutens läkemedelsförvaring, se [Läkemedelsförvaring utanför läkemedelsförrådet](#)
- Förteckning över aktuella läkemedel i alla läkemedelsrum, se **G:\Gemensamt akuten\Ansvarsområden\Läkemedel\Läkemedelsförteckning medicinrummen akuten**
- Akuten har ett uppdrag att upprätthålla ett aktuellt antidotförråd, se länk [Giftinformationscentralens antidotlista](#). Ansvarig sjuksköterska för antidot på akuten Tommie Fredriksson.
- Varma vätskor förvaras i för ändamålet avsett värmeskåp på akutrum 1 och kontrolleras vid varje arbetspass av larmansvarig sjuksköterska, samt infusionsvätskornas hållbarhet och byter ut vid behov. När vätskan läggs in skall den märkas med utgångsdatum enligt följande; 4 veckor för infusioner i freeflex påsar; Ringer-Acetate 1000ml, Natriumklorid 1000ml, Volulyte 500ml. Buffrad glukos 5 % i plastbag 6 månader

Lokal anvisning för tillträde till läkemedelsförråd på akutkliniken

- Endast legitimerade sjuksköterskor äger tillträde till läkemedelsförråd samt kod och nycklar till läkemedelsförråd
- Koden byts minst 4 gånger/år samt oftare vid behov av chefsjuksköterska eller läkemedelsansvarig sjuksköterska. Vid byte av kod får detta inte lämnas ut skriftligen, den nya koden förs vidare muntligen till alla sjuksköterskor.
- Numrerade nycklar kvitteras ut inför varje arbetspass hos Sjuksköterska med ledningsansvar samt återlämnas efter avslutat arbetspass hos densamma

Signaturlista

- Sjuksköterskas signatur dokumenteras på avsett dokument och uppdateras vid behov av chefsjuksköterska. Dokumentet förvaras hos chefsjuksköterskorna.

Rekvision av läkemedel

- Läkemedelsansvariga sjuksköterskor samt alla sjuksköterskor med ledningsansvar äger rätt att rekvirera läkemedel se länk [Läkemedelsrekvisition akuten](#)
- Läkemedelsansvariga sjuksköterskor ansvarar för rekvisition till antidotförråd
- Läkemedelsansvariga sjuksköterskor samt katastrofansvariga sjuksköterskor ansvarar gemensamt för rekvisition samt kassation av läkemedel i katastroflagret

Ordnation, iordningställande och administrering av läkemedel

- Se [Läkemedel, iordningställande och administrering – riktlinjer DSAB](#)
- Läkemedel ska som grundregel ordinerar i patientens TC-journal, läkemedelsmodulen, och signeras av ordinerande läkare samt sjuksköterska som utför ordination, se [Läkemedelsjournal Take Care - lokal rutin akuten](#)
- Upphandlade och rekommenderade läkemedel enligt Kloka listan bör i första hand ordinerar
- Sjuksköterskan har tillstånd att vid iordningsställande av läkemedel ändra till synonymt preparat enligt Kloka listan. Om annat läkemedel än det som finns tillgängligt på akutmottagningen ordinerar får leg. sjuksköterska byta ut det ordinerade läkemedlet om:
 1. Allergisk anamnes ej föreligger för den aktuella patienten
 2. Synonymt preparat finns med i Kloka Listans gällande slutenvårdsversion
 3. Ändring från det ordinerade till det faktiskt givna läkemedlet görs i läkemedelsjournalen av sjuksköterskan samt att detta signeras
- Muntlig ordination får endast förekomma i urakuta situationer och ordination per telefon bör undvikas men kan i vissa fall förekomma. Om muntlig ordination ges av läkare till sjuksköterska **skall** sjuksköterskan återupprepa ordinationen, d.v.s. beredningsform, läkemedel, styrka, dos och administreringsätt
- Efter administrering av vaccin skall vaccinets batchnummer dokumenteras i patientens journal, läkemedelsmodulen TC

Generella direktiv

- Förekommer på alla sektioner vg se nedanstående länkar:
 1. [Generella läkemedelsordinationer ortopedakuten](#)
 2. [Generella läkemedelsordinationer medicinakuten](#)
 3. [Generella läkemedelsordinationer kirurg-urologakuten](#)
 4. [Generella läkemedelsordinationer hjärtakuten](#)
 5. [Syrgasbehandling - generell ordination sjuksköterskor](#)

Spädningsschema för antibiotika

- Antibiotika bereds enligt spädningsschema som finns i läkemedelsrummen och på akutrummen, se länk [Spädningsschema för antibiotika DSAB](#)
- I samband med iordningställande av antibiotika skall handskar och plastförkläde användas. Beredning sker i läkemedelsrummet. Vid beredning av injektioner/infusioner av antibiotika används särskilt blandningsaggregat alt minispise
- Antibiotikaampull, spruta, infusionsaggregat, infusionsflaska samt använda handskar kasseras i avsedd vit avfallspåse innan den slängs i den gula boxen för kasserade läkemedel. Antibiotikaspill torkas upp med vatten och papper samt hanteras som antibiotikaavfall

Lathund akuta läkemedel

- Sammanställning över akutrummens aktuella läkemedel, indikation samt administrering, se [Läkemedel akutrummen](#)

Överkänslighet och biverkningar

- I patientens Take Care-journal skall tydligt anges om intolerans/överkänslighet föreligger. Patientansvarig läkare ansvarar för att detta blir gjort
- All personal som har kontakt med patienten skall vara observant på biverkningar. Iakttagelser ska rapporteras till ansvarig läkare och ansvarig sjuksköterska. Observerad eller av patienten meddelad läkemedelsbiverkan skall av ansvarig läkare noteras under sökordet observandum/varning i TakeCare. Allvarigare biverkningar skall rapporteras av PAL till läkemedelsverket.

Utlämnning av jourdoser

- Om patientens behandling kräver kan läkemedel lämnas ut från akutmottagningen på läkarordination med en tydlig instruktion om hur patienten skall bruka läkemedlet
- Inför hemgång, se [Läkemedelsutlämnning vid utskrivning – riktlinjer DSAB](#)

Narkotika

- Se, [Narkotikahantering – riktlinjer DSAB](#)
- För information angående narkotikahantering avseende grupp II-V på akuten, se [Narkotikahantering på akuten](#)
- För spädning, se [Spädningsschema Ketogan och Morfin](#)

Hållbarhet och Kassation

- Apotekspersonal ansvarar för hållbarhetskontroll samt kassation av läkemedel i läkemedelsrummen enligt avtal med Apoteket Farmaci om läkemedelsservice
- För hållbarhetskontroll och kassation av utgångna läkemedel i akutvagnarna på akutrum 1, 2, 3 samt hjärt-, medicin- och ortopedakuten ansvarar tjänstgörande larmsjuksköterska samt ansvarig sjuksköterska på respektive sektion enligt checklistor 1ggr per vecka på fredagar
- För hållbarhetskontroll och kassation av utgångna läkemedel i akutrummens läkemedelsskåp ansvarar läkemedelsansvariga sjuksköterskor. 1ggr per månad
- Flytande läkemedel och tabletter kasseras i avsedda kärl som finns i läkemedelsrum samt akutrum. När kärlen är fyllda kasseras de i avsedd vit påse innan de slängs i den gula boxen, detta görs av sjuksköterska på varje sektion enligt checklista

Avvikelsehantering

- För att minska risker och förebygga felaktigheter ska avvikelser inom läkemedelshanteringen rapporteras och hanteras. När avvikelse gällande läkemedel upptäcks ska avvikelsen rapporteras i HändelseVis.
- Vid avvikelser i samband med ordination eller administrering av läkemedel ska sjuksköterska kontakta läkare som bedömer vilka åtgärder som skall vidtagas. Alla felbehandlingar, olyckor, incidenter, tillbud i verksamheten utgör avvikelser.

Receptblanketter

- Receptblanketter för särskilda läkemedel eller narkotiska preparat skall förvaras inlåsta i läkemedelsrum och utlämnande till läkare skall diarieföras på lista.

Läkemedelsavstämning på akutmottagningen

- På akuten Danderyd ansvarar Patientansvarig läkare för att i möjligaste mån inhämta aktuell information om patientens pågående läkemedelsbehandling för att kunna upprätta en aktuell läkemedelslista. Denna får endast utlämnas av ansvarig PAL.

GAS

- Se [Gashantering på vårdenhet – riktlinjer DSAB](#)
- Se [Gashandbok Danderyds Sjukhus 2013](#)

Kontaktpersoner internt akuten

- Övergripande Medicinskt ansvarig överläkare – Richard Fletcher
- Medicinskt ansvarig läkare Medicin – Magnus Bager
- Medicinskt ansvarig läkare Hjärt – Henrik Blåeldh Löfmark
- Medicinskt ansvarig läkare Ortoped – Anders Persson
- Medicinskt ansvarig läkare Kirurg/urolog – Mahmood Mahmood
- Läkemedelsansvarig chefsjuksköterska – Ulrika Norrbom
- Läkemedelsansvarig sjuksköterska – Tommie Fredriksson
- Läkemedelsansvarig sjuksköterska – Helena Sundqvist
- Narkotikaansvarig sjuksköterska – Gudrun Evén
- Kvalitetsutvecklare – Cecilia Dejus

Kontaktpersoner externa enheter

- Katastrofförråd - Annika Swedenhammar, beredskapssamordnare
- Akutrum – John Lundqvist, anestesiläkare
- Medicinska gaser – Håkan Azarian Bertelsen & Jenny Åberg MT

Kvalitetsgranskning

- Se [Läkemedelshantering – checklista egenkontroll DSAB 2014](#)